

ministrom, čegar delovanje ni bilo sovražno dijakom. Poroča se pa, da je bil velik nasprotnik Nemcev in njihove politike napram Rusiji. Atentat je bil baje sad političnega komplota.

Belgija. — Veliko gibanje za premembo ustave je vzelo čuden konec. Delavci so najprej provzročili generalni štrajk, ko je pa bila revizija ustave odklonjena, so generalni štrajk ustavili. Fiasko je torej popoln!

Vojna v južni Afriki. — Zadnje dni ni bilo nikacih posebnih poročil iz južne Afrike. Z nekaterih strani se poroča, da so mirovna pogajanja mej Buri in mej Angleži popolnoma pretrgana, dočim se čuje z druge strani, da se sicer nadaljujejo, a da ni mogoče priti do porazumljenja.

Obrtnija.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani.

Obrtni sbod, ki se je vršil 8. decembra l. 1901. v „Mestnem domu“ v Ljubljani, je, kakor smo svoj čas poročali, sklenil, da naj se ustanovi deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug, in izvolil v pripravljalni odbor načelnike ljubljanskih obrtnih zadrug in načelnika mizarske zadruge v Št. Vidu.

Pripravljalni odbor je že sestavil načrt pravil in jih predložil vladi v odobritev, ter je upati, da se zveza kmalu ustanovi.

Nedvomno bo zveza velikega pomena za organizacijo kranjskega obrtnega stanu. Pričakovati je od nje mnogih koristi za naše male obrtnike, ako se le-ti poprimajo dela pri zvezi z vstrajnostjo, primerno navdušenosti, s katero so na obrtnem shodu storili sklep, da je ustanoviti zvezo. Glede zveznega delokroga naj posebej poudarimo razširjenje strokovnih vednosti, pri čemer bi zveza koristno delovala v zvezi z obrtnim pospeševalnim uradom s prirejanjem strokovnih tečajev in z drugimi napravami, katere je v lanskem letniku izvrstno popisal posebne podpore vredni „Narodnogospodarski vestnik“ v člankih „Malemu obrtniku v pomoč“. Posebno važni bi bili poučni tečaji v knjigovodstvu in kalkulaciji. Brez pomena tudi ne bo vplivanje zveze na vzgojo učencev, saj ni vse jedno, kakšne si vzgoji obrtni stan svoje bodoče konkurente.

Velike važnosti bodo razstave del obrtnih učencev, katerih prirejanje je v načrtu tudi navedeno med nameni zveze.

V ljudomilem oziru pride v poštev zlasti ustanovitev mojstrske bolniške blagajne, v narodnogospodarskem pa osnova surovinskih zadrug, delavnih in skladiških zadrug.

Dela bo torej dovolj; naj bi se naši obrtniki ne strašili truda. V naslednjem prijavljamo § 2. in § 3. načrta „pravil deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“ o namenu zveze in o sredstvih, s katerimi ga je izkušati doseči:

§ 2. Namen zveze je, krepko varovati skupne interese pripadajočih ji zadrug, oziroma v njej zastopanih obrtov. Sosebno je zvezi namen: a) podpirati zvezi pripadajoče zadruge glede izpolnjevanja njih zakonitih nalog; b) pospeševati obrtno izobrazbo učencev ter tudi nadaljno izobrazbo pomočnikov in obrtnikov; c) pospeševati obrtni, zlasti strokovni pouk; d) pospeševati posredovanje dela in prenočilstvo glede na zadruge in obrte, pripadajoče zvezi; e) pospeševati gospodarsko nabavo surovin in tehnično izpolnjevanje vršbe glede na obrte, pripadajoče zveznim zadrugam; f) pospeševati prodajo izdelkov zveznim zadrugam pripadajočih obrtov; g) pospeševati naprave in naredbe za preskrbitev cenega kredita obrtnikom, ki pripadajo zveznim zadrugam, ter tudi pospeševati, da se uredi razmere glede plačevanja naročnikov; h) pospeševati bolniško zavarovanje mojstrov, pomočnikov in učencev; i) pospeševati podpiranje mojstrov ali pomočnikov, ki so vsled starosti ali invalidnosti postali nezmožni, prislužiti si kaj; k) pospeševati, da se izvede zadružna, zlasti strokovnozadružna organizacija na Kranjskem; l) izrekati mnenje o obrtnih vprašanjih, stavljenih ji po obrtnih oblastvih ali trgovskih in obrtniških zbornicah.

§ 3. Sredstva. Svoj namen izkuša zveza doseči: a) z vlogami, predlogi in izjavami do oblastev in zastopov, in sicer ali sama zase ali z drugimi zvezami ali tudi z zadrugami, ki ne pripadajo zvezi, glede na obrtno zakonodajstvo v obče in na zakonito uravnavo razmer obrtnih zadrug posebej; b) z rednim medsebojnim občevanjem zadrug; c) z vplivanjem na zadruge, ki pripadajo zvezi, zlasti glede njih skrbi za dobro ureditev stvari, ki se tičejo učencev, za urejeno posredovanje dela in za obrtno izobrazbo; d) s skupnim posvetovanjem o interesih obrtnega stanu kot takega ali obrtnih zadrug; e) s tem, da navaja k enakomernemu postopanju zadrug v vseh zadružnih zadevah, zlasti glede učenstva, glede posredovanja dela, glede zadružnih bolniških blagajnic in glede naprave občnoobrotnih in strokovnih nadaljevalnih šol; f) z uvedbo enakomernega zadružnega uradovanja, z uporabo enakih pripomočkov, tiskovin itd.; g) s tem, da ustanavlja ali podpira obrtne strokovne in nadaljevalne šole, mojstrske tečaje in druga obrtna učilišča; h) s tem, da prireja potovalna zborovanja s poučnimi predavanji obrtne in narodnogospodarske vsebine, kakor tudi v pospeševanje zadružne organizacije na raznih krajih zveznega okoliša; i) s tem, da vodi statistične izkaze o zadrugah in obrtnih obratih, ki pripadajo zvezi, objavlja in razširja strokovne knjige in izdaja strokovne časopise, dalje da ustanavlja knjižnice za obrtno izobrazbo zadružnikov; k) s prirejanjem razstav maloobrotnih izdelkov, motorjev in delovnih pripomočkov za mali obrt ter izdelkov učencev in tudi s podeljevanjem premij za te; l) z napravo posebnih zavodov za posredovanje

dela ali z drugimi naredbami za urejeno izkazovanje dela; m) s sprožitvijo in ustanovitvijo gospodarskih zvez, zlasti pridobitnih in gospodarskih zadrug za nabavo surovin, za olajševanje kredita, za upeljavo skupnega strojnega obrata, za vzdrževanje skupnih podjetij, za dobavo zlasti državnih potrebščin in dr.; n) s tem, da ustanavlja ali podpira bolniške blagajnice za mojstre, starostne in invaliditetne blagajnice; o) s tem, da daje zadrugam in njih udom, ki pripadajo zvezi, v obrtnih zadevah pravne svete.

Kmetijstvo.

Jabolčni tončič.

Kaka nevolja nas prešine, ako se nam vsuje iz prerezanega lepega jabolka ali iz namizne hruške grda črvojedina! Če je med kupljenim namiznim sadjem mnogo takih uničenih in neslastnih komadov, odslovimo prekupca ali sadjarja, od katerega smo jih dobili.

Črvivost pri jabolkih in hruškah provzročuje gosenica majhnega sivorujavega metulja, kateri leta od konca meseca maja do prvih dni meseca julija in ki polaga svoja jajčeca posamezno na mlade plodove. Najrajši stori to ondi, kjer se plod dotika kakkega listja ali kakkega drugega plodu. Gosenčica, ki se je izmotala iz jajčeca, zavrtja se v rastoči sad in žroč pomiče proti peškišču, kjer pokonča seme. Dorasli rudečkasti črviček zapusti časih sad že na drevesu in se spusti po tanki niti navzdol, da jo popiha v razpokline in špranje drevesne skorje, v mah ali druga skrivališča. Njegovi rovi v sadu in peškišču so napolnjeni z gnusno črvojedino — goseničnim blatom. Mnogo plodov popada, ko jim je peškišče uničeno, z gosenico vred pred določenim časom z drevja. Ko so izlezele iz ploda, poiščejo si na deblu kako varno zavetje. Nekaj sadja pa na videz vender dozori in se spravi s črviči vred v sadne shrambe in kleti. Gosenice, ki prilezejo tu iz sadja, poskrijejo se v slami, v špranjah, med deskami itd. Da se obvarujejo zimskega mraza, naredo si nekako gnezdece iz preje, v katerem se pa še le spomladi zabubijo. Po razmerno kratkem počitku se prikaže metulj, ki se takoj napoti v vrh, kjer se spari in odloži jajčica. Iz opisanega življenja tega mrčesa lahko razvidimo veliko škodo, ki nam jo more provzročiti; ob enem pa posnamemo iz njega tudi način, kako ga je zatirati. Glede na to moramo v prvi vrsti pobrati vsak dan prerano odpadlo sadje in ga pokrmiti svinjam, ako nimamo zanj boljšega pota. Tudi potrgati je dobro črvido sadje. Gnezda, v katerih prezimujejo gosenice, pokončamo s tem, ako ostrgamo skorjo z drevja, kakor smo to omenili že zastran jabolčnega cvetodera. Razun tega pa bodi omenjeno tu tudi iz

drugih vzrokov prikladno mazanje drevja z apnenim beležem, vsled katerega ostane skorja gladka in ne nudi gosenicam nobenih skrivališč. Izpraznjene sadne shrambe in kleti moramo temeljito osnažiti in jih imeti zaprte, dokler metulji letajo. Dober pomoček za pokončevanje tega škodljivca so tudi takozvane goseničje pasti, ki se narejajo tako-le: Meseca julija se ovijejo rodna jabolana in hruške, in sicer pri visokodebelnem drevju približno 1 m nad zemljo, pri pritlikavcih pa neposredno pod vejami, z rahlimi, navadnimi povresli, ali ravno tako debelimi kitami od mehkega sena, lesne volne itd., ki se pritrdijo z navadnim motvozom na debla. Čez nje se pritrdijo in sicer tudi z motvozom kakih 15 cm široke krpe debelega papirja, ki delajo nekako streho nad vso napravo. Mnogo škodljivčevih gosenic se poskrije v take pasti in se zabubi v njenih rahlih tvarinah. Te pasti se snamejo meseca januarja, njih vsebina pa se sežge. Ako je papir dobro ohranjen, lahko ga porabimo še jedenkrat.

Poučni in zabavni del.

Črni kirasirji.

Češki spisal V. Beneš-Třebizský. — Poslovenil D. Př.

(Dalje).

Starejši častnik je ležal poluslečen na mehkih kmetških perncah. Gromovito hropenje je javljalo, da dobro spi.

„Ne pači se! Mari me več ne poznaš?“ je sikal grof kmetu v uho. „Hitro si pozabil ono noč, vražje hitro“.

Kmet je trdno stiskal ustnice, da bi ne mogel niti jeden dih skozi nje, ki bi mogel izdati častniku mrzlico, katera je tresla vse njegovo telo.

„Tema je, kmet-župan, razsvetiva si, bodeva se bolje videla“.

„Gospod, to bi moglo vzbujati pozornost —“

„Zagrneva okna“.

„Nimava s čim“.

„Z mojim plaščem“.

„Gospod — —“

„Kresilo sem, hitro, župan“!

„Saj imate mojo besedo, da dobite mojo hčerko“, je dejal kmet, ki je bil v vasi, o kateri govorim, župan, tako, kakor če uhaja umirajočemu sapa, a vender hoče narekovati svojo poslednjo voljo.

„Ali ste slišali, gospod grof?“ je rekel župan, toda tako prosto, kakor bi mu bil ravnokar padel težek kamen s srca.

Trobka je zapela drugič pred vasjo, razlegala se dalje in dalje, na griču za vasjo so vsplamteli ognji, kmalu so se tresla okna, kakor bi se gibala zemlja v vseh svojih delih.